

УДК 338.664

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

(Сілакова Г.В., Петухова О.М. Сучасні тенденції та перспективи розвитку підприємств харчової промисловості України. *Глобальні виклики для сільського господарства та харчової промисловості* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 вересня 2019 р.). – К.: НУБіП України, 2019. С. 92-94)

Сілакова Г.В., канд. екон. наук, доц.

Інститут післядипломної освіти

Національного університету харчових технологій, м. Київ, Україна

Петухова О.М., д. екон. наук, проф.

Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

Розвинута харчова промисловість є стратегічно важливою галуззю економіки, що забезпечує зростання якості життя населення, умови збереження здоров'я нації, рівень продовольчої забезпеченості та безпеку країни. Продовольчі товари мають швидку окупність затрат на їх виготовлення, що є одним із важливих критеріїв ефективності промислового виробництва. Підприємства з виробництва харчових продуктів є одними із самих багаточисленних у світовій промисловості. Харчова промисловість на сьогодні набула виключного соціально-економічного значення, оскільки її стан відображає рівень життя населення країни.

За оцінками аналітиків [1] харчова промисловість України забезпечує внутрішній споживчий ринок якісними харчовими продуктами майже на 90%. Також галузь відіграє надзвичайно важливу роль у зовнішній торгівлі країни, формуючи понад 50% зовнішньоторговельного обороту продукції АПК України.

До стримуючих факторів розвитку харчової промисловості України можна віднести [2, С. 35-36]: нестабільність забезпечення підприємств харчової промисловості сировиною в необхідних обсягах та належної якості; слабку технічну оснащеність виробництва; низький показник впровадження і

застосування інноваційних технологій; ускладнення доступу до фінансування, особливо для малих та середніх підприємств; гострий дефіцит кваліфікованих кадрів технічних спеціальностей; втрату значної частини традиційних ринків збуту харчової продукції; різницю в технічних і санітарних стандартах системи стандартизації і сертифікації харчових продуктів; труднощі в організації та проходженні процесу сертифікації продукції за обов'язковими та добровільними системами (НАССР, Global G.A.P. тощо); перешкоди у міжнародній торгівлі харчовою продукцією; зміни в нормативно-правовому забезпеченні, в першу чергу, щодо екологічних вимог; недосконалу організацію захисту прав підприємств перед державними структурами тощо.

Стратегія подальшого розвитку харчової промисловості повинна базуватись на формуванні інноваційного промислового потенціалу; модернізації її галузей з метою підвищення глибини переробки; впровадженні енергозберігаючих технологій; залученні в оборот підприємств харчової промисловості вторинних ресурсів, що дозволить збільшити вихід готової продукції з одиниці сировини, що переробляється; залученні інвестицій і, як наслідок, підвищенні якості життя різних соціальних верств населення.

У цих умовах надзвичайно важливою є державна підтримка розвитку підприємств харчової промисловості, враховуючи значний внесок галузі в економіку країни і вирішення демографічних проблем.

Особливості переходу харчової промисловості до інноваційного типу розвитку в умовах глобальної конкуренції полягають у реалізації політики імпортозаміщення з метою досягнення рівня розвинених країн за показниками ефективності виробництва, можливого в умовах модернізації технічної бази промисловості, пріоритетного розвитку галузей, орієнтованих на випуск соціально значущих харчових продуктів, забезпечення випереджаючого розвитку виробництв, що дозволяють максимально реалізувати конкурентні переваги вітчизняних підприємств харчової промисловості.

Інноваційний розвиток харчової промисловості доцільно здійснювати шляхом залучення інвестицій в модернізацію підприємств, проведення

науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт. Харчова промисловість України має значну привабливість як для вітчизняного, так і для зарубіжного інвестування. Так, щорічно прямі іноземні інвестиції в харчову промисловість становлять близько 3 млрд доларів США, що складає понад 25% загального обсягу прямих іноземних інвестицій у промисловість країни [1]. Залучення додаткових оборотних коштів є головною передумовою перспективою розвитку харчової промисловості в Україні на інноваційній основі.

Науковці прогнозують [3], що після 2025 року відбуватиметься зростання кількості зношених і застарілих виробничих потужностей, що, в свою чергу, призведе до більш високих темпів зростання цін на харчові продукти порівняно з цінами на сільськогосподарську сировину і підвищення рівня інвестиційної привабливості харчової промисловості. Тому, протягом 2018-2025 років у харчовій промисловості доцільно вирішувати локальні завдання щодо модернізації виробничих потужностей і розвитку її логістичної інфраструктури, залучаючи капітал національних агрокомпаній в експортоорієнтовані проекти перероблення сільськогосподарської продукції.

Таким чином, з метою ефективного інноваційного розвитку галузей харчової промисловості, залучення інвестицій і переходу до нового технологічного укладу необхідно об'єднати зусилля держави, науки і бізнесу, які сприятимуть вирішенню проблем продовольчої безпеки за рахунок впровадження нових ресурсозберігаючих біо- і нанотехнологій, розширенню диверсифікації виробництва, розробці та дотриманню нових вимог законодавства України в сфері агроекології. Це дозволить забезпечити населення харчовими продуктами вітчизняного виробництва, збагачених мінералами і нутрієнтами; спеціалізованими лікувальними і профілактичними продуктами, що відповідають поняттю здорового харчування, яке передбачає кількісне збалансоване співвідношення хімічних компонентів харчових продуктів і тим самим сприятиме підвищенню рівня якості життя.

Список використаних джерел

1. Пищевая промышленность Украины обеспечивает внутренний рынок на 90%. Главный сайт об агробизнесе LATIFUNDIST.COM : веб-сайт. URL: <https://latifundist.com/novosti/41536-pishchevaya-promyshlennost-ukrainy-obespechivaet-vnutrennij-gynok-na-90>.
2. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки : науково-аналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Дейнеко Л.В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». К., 2018. 158 с.
3. Експерт радить інвесторам розвертатися в бік харчової промисловості України. Мультимедійна платформа іномовлення України УКРІНФОРМ : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2500542-ekspert-radit-investoram-rozvertatisa-v-bik-harcovoi-promislovosti-ukraini.html>.